

**Samningur
um þátttöku útlendinga
í opinberu lífi í sveitarfélögum**

Strassborg, 5. II. 1992

Þýðing þýðingamiðstöðvar utanríkisráðuneytisins.

Safn Evrópusamninga/144

Inngangsorð

Aðildarríki Evrópuráðsins, sem hafa undirritað samning þennan,

hafa í huga að markmið Evrópuráðsins er að efla einingu meðal aðildarríkjanna, í því skyni að vernda og koma í framkvæmd þeim hugsjónum og meginreglum sem eru sameiginleg arfleifð þeirra, svo og til þess að stuðla að framförum á sviði efnahags- og félagsmála, jafnframt varðveislu og frekari framkvæmd mannréttinda og grundvallarfrelsishegðninga,

staðfesta trú sína á algilt og óskipt eðli mannréttinda og mannfrelsis á grundvelli virðingar fyrir öllum mönnum,

hafa hliðsjón af 10., 11., 16. og 60. gr. samningsins um verndun mannréttinda og mannfrelsis,

hafa í huga að búseta útlendinga á landsvæði þjóðríkja er nú fastur þáttur í evrópsku þjóðlífi,

hafa í huga að í sveitarfélögum hafa útlendingar, sem eru búsettir í landinu, að jafnaði sömu skyldur og ríkisborgarar landsins,

gera sér grein fyrir því að útlendingar, sem eru búsettir í landinu, taka virkan þátt í mannlífi og framþróun sveitarfélaga, og eru sannfærð um að nauðsynlegt sé að auðvelda þeim að aðlagast samfélaginu, einkum með því að gera þeim hægara um vik að taka þátt í sveitarstjórnarstörfum,

og hafa orðið ásátt um eftirfarandi:

I. hluti

1. gr.

- 1 Hver samningsaðili skal beita ákvæðunum í köflum A, B og C.

Þó er hverju samningsríki heimilt að lýsa yfir því, þegar það leggur fram skjal til fullgildingar, viðurkenningar, samþykkis eða aðildar, að það áskilji sér rétt til að beita ekki ákvæðum kafla B eða kafla C, eða beggja kaflanna.

- 2 Hver sá samningsaðili, sem hefur lýst yfir því að hann muni aðeins beita einum eða tveimur kaflanna, getur síðar tilkynnt framkvæmdastjóranum að hann fallist á að beita ákvæðum þess kafla eða þeirra kafla sem voru ekki samþykktir þegar skjal til fullgildingar, viðurkenningar, samþykkis eða aðildar var afhent til vörslu.

2. gr.

Í samningi þessum merkir „útlendingar sem eru búsettir í landinu“ þá sem eru ekki ríkisborgarar í ríkinu sem um ræðir en hafa löglega búsetu á landsvæði þess.

Kafli A – Tjáningarfrelsi, fundafrelsi og félagafrelsi

3. gr.

Hver samningsaðili skuldbindur sig til þess, með fyrirvara um ákvæði 9. gr., að tryggja útlendingum, með sömu skilyrðum og eigin ríkisborgurum:

- a rétt til tjáningarfrelsis; sá réttur skal ná til skoðanafrelsis og frelsis til að taka á móti og miðla upplýsingum og hugmyndum án íhlutunar opinberra yfirvalda og án tillits til landamæra. Þessi grein skal ekki hindra að ríki felli rekstur hljóðvarps, sjónvarps eða kvikmyndahúsa undir leyfisveitingakerfi;
- b rétt til friðsamlegra fundahalda og félagafrelsis, að meðtöldum rétti til að stofna stéttarfélög og öðlast aðild að þeim til þess að verja hagsmuni sína. Nánar tiltekið skal rétturinn til félagafrelsis fela í sér rétt útlendinga, sem eru búsettir í landinu, til að stofna eigin félög í sveitarfélaginu með það fyrir augum að veita hver öðrum aðstoð, viðhalda menningu sinni og tjá hana eða verja hagsmuni sína í málum sem heyra undir staðaryfirvöld, auk réttarins til að ganga í félög hvers konar.

4. gr.

Hver samningsaðili skal leitast við að tryggja, að hæfilegt átak sé gert til að stuðla að þátttöku útlendinga, sem eru búsettir í landinu, þegar mál eru borin undir almenning, unnið er að skipulagsmálum og leitað til almennings um önnur málefni í sveitarfélaginu.

Kafli B – Ráðgjafarstofnanir sem koma fram sem málsvarar útlendinga sem eru búsettir í sveitarfélaginu.

5. gr.

- 1 Hver samningsaðili skuldbindur sig til þess, með fyrirvara um ákvæði 1. mgr. 9. gr.:
 - a að gæta þess að engar hindranir, lagalegar eða af öðrum toga, geti hindrað að staðaryfirvöld, sem hafa á landsvæði sínu umtalsverðan fjölda útlendinga sem eru búsettir í landinu, setji á fót ráðgjafarstofnanir eða geri viðeigandi ráðstafanir í öðrum stofnunum með það fyrir augum:
 - i að mynda tengsl við erlenda íbúa,
 - ii að skapa útlendingum, sem eru búsettir í landinu, vettvang til að ræða og láta í ljós skoðanir sínar, óskir og áhyggjuefni á þeim sviðum sveitarstjórnarmála sem varða þá sérstaklega og ná meðal annars til starfsemi og ábyrgðar staðaryfirvaldanna sem eiga hlut að máli, og
 - iii að auðvelda þeim með almennum hætti að laga sig að samfélaginu;
 - b að ýta undir það og auðvelda að slíkum ráðgjafarstofnunum sé komið á fót eða gerðar viðeigandi ráðstafanir í öðrum stofnunum til þess að útlendingar, sem eru búsettir í landinu, eigi þar málsvara á vegum staðaryfirvalda sem hafa á landsvæði sínu umtalsverðan fjölda útlendinga sem eru búsettir í landinu.
- 2 Hver samningsaðili skal sjá til þess að útlendingar, sem eru búsettir í sveitarfélaginu, geti sjálfir kosið sér fulltrúa til starfa í ráðgjafarstofnunum eða til að vinna að öðrum þeim ráðstöfunum á vegum stofnana, sem um getur í 1. mgr., eða að fulltrúarnir séu útnefndir af einstökum samtökum útlendinga sem eru búsettir í landinu.

Kafli C – Kosningaréttur í sveitarstjórnarkosningum

6. gr.

- 1 Með fyrirvara um 1. mgr. 9. gr. skuldbindur hver samningsaðili sig til þess að veita kosningarétt og kjörgengi hverjum þeim útlendingi, sem er búsettur í landinu, enda fullnægi hann gildandi lagaskilyrðum um ríkisborgara í landinu og hafi enn fremur haft lögmæta og fasta búsetu í ríkinu um fimm ára skeið fyrir kosningarnar.
- 2 Þó er samningsríki heimilt að lýsa yfir því, þegar það afhendir skjal til fullgildingar, viðurkenningar, samþykkis eða aðildar, að það hyggist takmarka beitingu 1. gr. við kosningaréttinn eingöngu.

7. gr.

Hverjum samningsaðila er heimilt að mæla fyrir um það einhliða, eða með tvíhliða eða marghliða samkomulagi, að skemmri búsetutími geti fullnægt skilyrðum um lengd dvalar samkvæmt 6. gr.

II. hluti

8. gr.

Hver samningsaðili skal leitast við að tryggja að útlendingar, sem eru búsettir í landinu, eigi kost á upplýsingum um réttindi sín og skyldur í opinberu lífi í sveitarfélaginu.

9. gr.

- 1 Á stríðstímum og þegar önnur hættu, sem steðjar að almenningi, ógnar þjóðlífinu er heimilt að leggja frekari hömlur á réttindi þau sem veitt eru samkvæmt I. hluta þeim útlendingum sem eru búsettir í landinu, að því marki sem ítrasta nauðsyn krefur og að því tilskildu að slíkar ráðstafanir stangist ekki á við aðrar skuldbindingar samningsaðilans samkvæmt þjóðarétti.
- 2 Þar eð réttinum, sem veittur er samkvæmt a-lið 3. gr., fylgja bæði skyldur og ábyrgð er heimilt að binda hann tilteknum formsatriðum, skilyrðum, takmörkunum eða viðurlögum sem kveðið er á um í lögum og eru nauðsynleg í lýðræðislegu þjóðfélagi, vegna þjóðaröryggis, friðhelgi yfirráðasvæðis eða öryggis almennings, til þess að halda uppi lögum og reglu og hindra glæpi, vernda heilsu manna eða siðgæði, verja orðstír eða réttindi annarra, hindra miðlun trúnaðarupplýsinga eða til þess að viðhalda myndugleika og hlutleysi dómsvaldsins.
- 3 Rétti þeim, sem veittur er samkvæmt b-lið 3. gr., má ekki setja aðrar takmarkanir en þær sem mælt er fyrir um í lögum og eru nauðsynlegar í lýðræðislegu þjóðfélagi, vegna þjóðaröryggis eða öryggis almennings, til þess að halda uppi lögum og reglu og hindra glæpi, vernda heilsu manna og siðgæði eða til þess að verja réttindi og frelsi annarra.
- 4 Allar ráðstafanir, sem eru gerðar í samræmi við þessa grein, skal tilkynna framkvæmdastjóra Evrópuráðsins, en hann tilkynnir þær öðrum samningsaðilum. Sömu málsmeðferð skal beitt þegar slíkar ráðstafanir eru felldar úr gildi.
- 5 Ekkert ákvæði í samningi þessum skal túlkað á þann veg að það takmarki eða rýri réttindi sem kunna að vera tryggð samkvæmt lögum samningsaðila eða öðrum samningi sem þeir kunna að eiga aðild að.

10. gr.

Hver samningsaðili skal tilkynna framkvæmdastjóra Evrópuráðsins öll þau lagaákvæði og aðrar ráðstafanir sem lögbær yfirvöld á landsvæði hans samþykkja og varða þær skuldbindingar sem hann hefur stofnað til með þessum samningi.

III. hluti

11. gr.

Samningur þessi skal lagður fram til undirritunar fyrir aðildarríki Evrópuráðsins með fyrirvara um fullgildingu, viðurkenningu eða samþykki. Skjöl til fullgildingar, viðurkenningar eða samþykkis skulu afhent framkvæmdastjóra Evrópuráðsins til vörslu.

12. gr.

- 1 Samningur þessi öðlast gildi fyrsta dag næsta mánaðar eftir að liðnir eru þrjú mánuðir frá því að fjögur aðildarríki Evrópuráðsins lýsa sig samþykkt því að vera bundin af honum í samræmi við ákvæði 11. gr.
- 2 Samningurinn öðlast gildi gagnvart hverju aðildarríki, sem síðar lýsir sig samþykkt því að vera bundið af honum, fyrsta dag næsta mánaðar eftir að liðnir eru þrjú mánuðir frá því að skjal til fullgildingar, viðurkenningar eða samþykkis er afhent til vörslu.

13. gr.

- 1 Er samningur þessi hefur öðlast gildi getur ráðherranefnd Evrópuráðsins boðið ríkjum utan Evrópuráðsins að gerast aðilar að samningi þessum með ákvörðun sem tekin er með þeim meirihluta sem kveðið er á um í d-lið 20. gr. stofnskrár Evrópuráðsins og með samhljóða samþykki fulltrúa samningsríkjanna sem eiga rétt til setu í nefndinni.
- 2 Samningurinn öðlast gildi gagnvart sérhverju ríki, sem gerist aðili, fyrsta dag næsta mánaðar eftir að liðnir eru þrjú mánuðir frá því að aðildarskjalið er afhent framkvæmdastjóra Evrópuráðsins til vörslu.

14. gr.

Skuldbindingar, sem samningsaðilar stofna til síðar í samræmi við 2. mgr. 1. gr., skulu teljast óaðskiljanlegur hluti fullgildingar, viðurkenningar, samþykkis eða aðildar þess samningsaðila sem stendur að tilkynningu þar að lútandi og skulu þær öðlast gildi fyrsta dag næsta mánaðar eftir að liðnir eru þrjú mánuðir frá því að framkvæmdastjórinn fær tilkynninguna.

15. gr.

Ákvæði samnings þessa skulu gilda um hvers konar sveitarstjórnir á landsvæði samningsaðila. Hvert samningsríki getur þó, þegar skjal þess til fullgildingar, viðurkenningar, samþykkis eða aðildar er afhent til vörslu, tilgreint hvers konar svæðisbundin yfirvöld það hyggst takmarka gildissvið samningsins við eða halda utan þess.

16. gr.

- 1 Hvert ríki getur við undirritun, eða þegar skjal þess til fullgildingar, viðurkenningar, samþykkis eða aðildar er afhent til vörslu, tilgreint það eða þau landsvæði sem samningur þessi skal taka til.
- 2 Hvert ríki getur hvenær sem er síðar, með yfirlýsingu til framkvæmdastjóra Evrópuráðsins, látið samning þennan taka til sérhvers annars landsvæðis sem tilgreint er í yfirlýsingunni. Samningurinn öðlast gildi gagnvart slíku landsvæði fyrsta dag næsta mánaðar eftir að liðnir eru þrjú mánuðir frá því að framkvæmdastjórinn fær yfirlýsinguna.
- 3 Afturkalla má hverja yfirlýsingu samkvæmt tveimur undanfarandi málsgreinum, að því er varðar sérhvert landsvæði sem tilgreint er í slíkri yfirlýsingu, með tilkynningu til framkvæmdastjórans. Afturköllunin öðlast gildi fyrsta dag næsta mánaðar eftir að liðnir eru sex mánuðir frá því að framkvæmdastjórinn fær tilkynninguna.

17. gr.

Enga fyrirvara má gera að því er varðar ákvæði samnings þessa aðra en þá sem nefndir eru í 1. mgr. 1. gr.

18. gr.

- 1 Hver samningsaðili getur hvenær sem er sagt upp samningi þessum með tilkynningu til framkvæmdastjóra Evrópuráðsins.
- 2 Slík uppsögn öðlast gildi fyrsta dag næsta mánaðar eftir að liðnir eru sex mánuðir frá því að framkvæmdastjórinn fær slíka tilkynningu.

19. gr.

Framkvæmdastjóri Evrópuráðsins skal tilkynna aðildarríkjum ráðsins og hverju ríki, sem gerst hefur aðili að samningi þessum, um:

- a hverja undirritun,
- b afhendingu hvers skjals til fullgildingar, viðurkenningar, samþykkis eða aðildar,
- c hvern gildistökudag bókuunar þessarar í samræmi við 12., 13. og 16. gr.,
- d hverja tilkynningu sem borist hefur við beitingu ákvæða 2. mgr. 1. gr.,

- e hverja tilkynningu sem borist hefur við beitingu ákvæða 4. mgr. 9. gr.,
- f hverja aðra gerð, tilkynningu eða orðsendingu varðandi samning þennan.

Þessu til staðfestu hafa undirritaðir, sem til þess hafa fullt umboð, undirritað samning þennan.

Gjört í Strassborg 5. febrúar 1992 í einu eintaki á ensku og frönsku sem verður afhent til vörslu í skjalasafni Evrópuráðsins og eru báðir textarnir jafngildir. Framkvæmdastjóri Evrópuráðsins skal láta hverju aðildarríki Evrópuráðsins og ríkjum, sem boðið er að gerast aðilar að samningi þessum, í té staðfest endurrit.